

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBĄ PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

2023 m. spalio 24 d. Nr. 4D-2023/1-763

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau tekste ir citatose – Pareiškėjas) skundą (toliau – Skundas) (toliau tekste – Skundas) dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau tekste ir citatose – Fondo valdyba arba VSDF valdyba) pareigūnų veiksmų, nepateikiant atsakymo į skundą ir atsisakius nagrinėti jo skundą.

2. Pareiškėjas Skunde rašo:

2.1. „2023-04-28 Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (toliau tekste ir citatose – SADM) pateikiau skundą dėl Fondo valdybos veiksmų ir 2023-05-03 gavau informaciją (SADM raštas pridedamas), kad jis perduotas Fondo valdybos direktoriui. Fondo valdybos atsakymo iki šiol negavau“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „2023-06-09, naudodamasis informacinės sistemos E. pristatymas [*Nacionalinė elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinė sistema; toliau citatose ir tekste – E. pristatymo sistema*] paslaugomis, pateikiau iš esmės analogišką skundą tiesiogiai Fondo valdybai (pridedama).“

2.3. „2023-06-20 el. paštu gavau Fondo valdybos atsakymą (pridedama), kuriame teigiama, kad į mano skundą Fondo valdyba neatsakinės, nes, šios įstaigos biurokratų nuomone, jis pateiktas ne taip, kaip to nori biurokratai. Pažymėtina, kad per E. pristatymo sistemą perduodama informacija yra prilyginama registruoto pašto siuntoms, visi šios sistemos naudotojai yra identifikuojami“.

3. Skunde Seimo kontrolierės prašoma „įpareigoti Fondo valdybą nagrinėti [...] 2023-06-09 šiai įstaigai pateiktą skundą bei užtikrinti, kad tokie Fondo valdybos veiksmai nesikartotų ateityje“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Prie Skundo pridėti šie dokumentai, raštai:

4.1. SADM raštas „Dėl gauto kreipimosi“, adresuotas Fondo valdybai (kopija Pareiškėjui), atsakant į Pareiškėjo 2023 m. balandžio 28 d. kreipimąsi (pažymos 2.1 papunktis):

„SADM susipažino su Pareiškėjo kreipimusi dėl dalyvavimo atnaujinimo II pakopos pensijų kaupime, galimai pateiktos neteisingos informacijos.

[...] Pareiškėjo kreipimasi pagal kompetenciją persiunčiame [...] nagrinėti Fondo valdybos direktoriui.“

4.2. Pareiškėjo 2023 m. birželio 9 d. skundas „Dėl neteisėto įtraukimo į pensijų kaupimą“, adresuotas Fondo valdybos direktoriui (pažymos 2.2 papunktis):

„[...]

2022 m. VSDF valdyba įtraukė mane į pensijų kaupimą nepaisydama LR pensijų kaupimo įstatymo 6 straipsnio 1 ir 2 dalies nuostatų, t. y. neatsižvelgdama į mano amžių ir nepateikdama man jokios informacijos apie įtraukimo faktą bei teisę atsisakyti dalyvauti pensijų kaupime.

Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, reikalauju nedelsiant nutraukti neteisėtą „įtraukimą“ į pensijų kaupimą ir grąžinti man pensijų kaupimo bendrovės neteisėtai pasisavintą mano darbo užmokesčio sumą.“

4.3. Fondo valdybos atsakymas „Dėl 2023-06-09 skundo“, adresuotas Pareiškėjui (pažymos 2.3 papunktis):

„Fondo valdyboje gautas Jūsų elektroniniu paštu siųstas 2023-06-09 skundas dėl dalyvavimo pensijų kaupime nutraukimo.

Asmenų prašymai Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose nagrinėjami Asmenų prašymų nagrinėjimo Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose taisyklėse, patvirtintose Fondo valdybos direktoriaus 2014 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. V-555 (toliau – Taisyklės), nustatyta tvarka. Pagal Taisyklių 14.3.1 papunktį, prašymas, pateiktas elektroniniais ryšiais, turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu. Elektroniniu paštu siųstas Jūsų 2023-06-09 skundas nepasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, taigi nėra galimybės identifikuoti Jus, kaip elektroninį laišką pateikusį asmenį (Taisyklių 14 punktą). Todėl negalime pagal elektroniniu paštu siųstą 2023-06-09 skundą pateikti asmeninės informacijos ir siūlome iki 2023-06-30 pateikti Fondo valdybai pasirašytą prašymą.

Informuojame, kad pasirašytą prašymą Fondo valdybai galima pateikti prisijungus prie asmeninės Elektroninės gyventojų aptarnavimo sistemos (EGAS) paskyros (teikiant prašymą šiuo būdu, nereikalaujama pasirašyti elektroniniu parašu), atsiųsti registruotu paštu adresu Konstitucijos pr. 12-101, LT-09308 Vilnius (siunčiant prašymą paštu, turi būti pridėta notaro, seniūnijos aptarnaujamos teritorijos seniūno ar kita teisės aktų nustatyta tvarka patvirtinta prašymą teikiančio asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopija), atsiųsti elektroniniu paštu info@sodra.lt (siunčiant šiuo būdu, prašymas turi būti pasirašytas elektroniniu parašu), atvykus į bet kurią Fondo valdybos teritorinio skyriaus priimamąjį ir pateikus galiojantį asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą [...].

Jei iki nurodytos datos nebus pateiktas tinkamai pasirašytas prašymas, vadovaujantis Taisyklių 79.1.1 papunkčiu, Fondo valdyboje gautas 2023-06-09 nepasirašytas skundas dėl dalyvavimo pensijų kaupime nutraukimo bus laikomas nepaduotu.

[...].“

5. Siekdama išsiaiškinti Skunde aprašytas aplinkybes, Seimo kontrolierė raštu kreipėsi į Fondo valdybą ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministeriją (toliau tekste ir citatose – SM), prašydama pateikti informaciją ir ją pagrindžiančius dokumentus, reikalingus Skundui nagrinėti.

6. Fondo valdybos 2023 m. rugsėjo 11 d. rašte Nr. (1.11E)I-10803 Seimo kontrolierei nurodyta ši informacija, patvirtinta atitinkamais dokumentais:

6.1. „Fondo valdyba 2023-05-03 gavo SADM persiųstą nagrinėti pagal kompetenciją Pareiškėjo kreipimasi dėl pakartotinio įtraukimo į II pensijų kaupimo pakopą. Jo kreipimasis buvo išnagrinėtas iki 2023-05-25, asmeniui išsiųstas atsakymas (pridedama) jo kreipimesi nurodytu adresu registruotąją pašto siunta, tačiau ji grįžo asmeniui jos neatsiėmus (voko kopija pridedama).“

6.2. „Fondo valdyba informuoja, kad 2023 m. birželio 20 d. sprendime Nr. (18.6E) I-6579 per klaidą nurodė, kad Pareiškėjo 2023-06-09 skundas (savo esme, prašymas) dėl dalyvavimo pensijų kaupime nutraukimo buvo atsiųstas elektroniniu paštu – minėto asmens skundas buvo gautas per Apdraustųjų, draudėjų ir išmokų gavėjų informavimo sistemą ir pateiktas ne elektroniniu

paštu, o per E. pristatymo sistemą. Atsižvelgiant, kad 2023-06-09 skundas buvo pateiktas per E. pristatymo sistemą, per kurią pateiktas skundas turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu (kaip ir pateiktas elektroniniu paštu), Fondo valdybos 2023-06-20 sprendimo teisingumui ši klaida neturėjo esminės įtakos (nesant klaidos, išvada dėl būtinybės ištaisyti skundo trūkumus būtų buvusi ta pati).“

6.3. „Nors asmens 2023-06-09 skundas buvo pateiktas per E. pristatymo sistemą, jis buvo nepasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, todėl nebuvo galimybės nustatyti skundą parašiusio asmens tapatybę (t. y. tinkamai jį identifikuoti ir autentifikuoti). Taip yra todėl, kad E. pristatymo sistemos tvarkytojas VĮ Registrų centras, nors ir nustato E. pristatymo sistemos naudotojų tapatybę, tačiau siuntų, siunčiamų per E. pristatymo sistemą, gavėjams nepateikia duomenų, leidžiančių nustatyti siuntėjo asmens tapatybę. Fondo valdyba dėl tokių duomenų gavimo kreipėsi į VĮ Registrų centrą, tačiau gavo neigiamą atsakymą, kurį apskundė Lietuvos administracinių ginčų komisijai, tačiau ginčas dar neišnagrinėtas.“

6.4. „Remiantis Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos interneto svetainėje pateikiamu išaiškinimu („Dažniausiai užduodami klausimai“ – „Klausimai dėl dokumentų ir archyvų valdymo“ – „1. Kaip turėtų būti suprantamas dokumento autentiškumas, patikimumas, vientisumas bei tinkamumas naudoti?; Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba – Dažniausiai užduodami klausimai (archyvai.lt), dokumentas laikomas autentišku, kai „galima įrodyti, kad jis tikrai yra tai, kas yra; kad jis parengtas ar išsiųstas asmens, tvirtinančio, kad jis parengė ar išsiuntė dokumentą; kad jis parengtas ar išsiųstas nurodytu (paliudijamu) laiku“. Tarptautinis žodis „identifikuoti“ reiškia „pripažinti, nustatyti esant tą patį, nustatyti tapatybę, atitikimą, atpažinti“ (Tarptautinių žodžių žodynas, Vilnius, 2013, p. 342). Taigi dokumento negalima pripažinti autentišku, jei, be kita ko, negalima įsitikinti jo sudarytojo tapatybe, t. y., kad jį iš tiesų sudarė dokumente nurodytas asmuo, o ne tą asmenį įvardinančius duomenis (vardą, pavardę ir pan.) panaudojęs kitas asmuo, taip pat negalima įsitikinti dokumento vientisumu – kad jis yra užbaigtas ir nepakeičiamas.“

6.5. „Elektroninėje erdvėje naudojami skaitmeninės kilmės dokumentai (t. y. dokumentai, kurių pradinis, originalus formatas yra elektroninis), o natūralus ir vienareikšmiškas, patikimai patikrinamas tokių dokumentų autentiškumo ir jį sudariusio asmens tapatybės patvirtinimo būdas yra jų pasirašymas kvalifikuotu elektroniniu parašu. Pažymėtina, kad elektroninių ryšių priemonėmis siunčiama skaitmeninė kopija nėra elektroninis dokumentas, ji yra popierinio originalo atgaminimas skaitmeniniu formatu. Skaitmeninė kopija savaime nesudaro galimybių įsitikinti dokumento autentiškumu ir vientisumu, t. y. nesudaro galimybių įsitikinti, ar užtikrintas dokumento vientisumas, ar jo turinys atitinka sudarytojo pasirašyto dokumento originalo turinį, ar pateikto turinio dokumentą tikrai sudarė (pasirašė) jame nurodytas sudarytojas, ar parašo atvaizdas nėra dirbtinai susietas su turinio vaizdu, ar tai nėra klastotė. Be kita ko, iškilus ginčui dėl dokumento autentiškumo, nebūtų galimybės to įrodyti teisme, pateikiant dokumento originalą. Taip pat pažymėtina, kad jei skaitmeninės kopijos siuntimui naudojama elektroninių ryšių priemonė neužtikrina priemonės naudotojo tapatybės patvirtinimo ar (ir) neužtikrina tapatybės duomenų perdavimo (patvirtinimo) siunčiamo dokumento gavėjui, nėra galimybių nustatyti ne tik pačio dokumento (skaitmeninės kopijos) autentiškumo, bet ir jo siuntėjo tapatybę (identifikuoti pareiškėją). Taigi tokiu atveju pareiškėjo tapatybę negali būti patvirtinta nei pačiu dokumentu (prašymo/skundo skaitmeninės kopijos techninėmis charakteristikomis), nei jo pateikimo priemone.“

6.6. „Reikalavimas identifikuoti pareiškėją ir įsitikinti teikiamo dokumento autentiškumu nėra formalus, jo laikymasis negali būti vertinamas kaip biurokratizmas, nes tuo siekiama apsaugoti ne institucijų, o asmenų interesus (užtikrinti pareiškėjų ir kitų duomenų subjektų privatumą (tinkamą jų asmens duomenų apsaugą), sprendimų, atitinkančių tikrąją pareiškėjų valią, priėmimą), valdyti rizikas, galinčias kilti pareiškėjų vardu veikiant neįgalotiems ar net kenkėjiškų tikslų turintiems asmenims. Atkreiptinas dėmesys, kad beveik visos Valstybinio socialinio draudimo įstaigų funkcijos (fizinių asmenų atžvilgiu priimami sprendimai, įskaitant priimtus dėl skundų) yra susijusios su asmens duomenų tvarkymu. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo

tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR) 5 straipsnio 1 dalies f punktas reikalauja iš Fondo valdybos, kaip duomenų valdytojo, užtikrinti apsaugą nuo duomenų tvarkymo be leidimo arba neteisėto duomenų tvarkymo ir nuo netyčinio praradimo, sunaikinimo ar sugadinimo (vientisumo ir konfidencialumo principas), t. y., be kita ko, draudžia atskleisti tvarkomus asmens duomenis kitiems asmenims (išskyrus duomenų subjektus ir atitinkamas teises turinčius kitus subjektus). Todėl asmens duomenų atskleidimas tinkamai neidentifikuotam asmeniui būtų BDAR pažeidimas.“

6.7. „Atsižvelgiant į pirmiau minėtą pareigą užtikrinti pareiškėjų ir kitų subjektų interesus ir valdyti atitinkamas rizikas, akivaizdu, kad [...] reikalavimas identifikuoti pareiškėją turi būti aiškinamas, taikant teleologinį metodą, t. y. identifikuoti pareiškėją privalo prašymo/skundo gavėjas (jį nagrinėjantis subjektas), remdamasis objektyviais dokumento duomenimis (pvz., kvalifikuoto parašo, kuriuo pasirašytas elektroninis dokumentas, sertifikato duomenimis) ar (ir) paties pareiškėjo ar kito subjekto (pvz., elektroninių ryšių paslaugų teikėjo ar valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformos tvarkytojo – Informacinės visuomenės plėtros komiteto) pateiktais pareiškėjo tapatybę patvirtinančiais duomenimis.“

6.8. „Pareiškėjo 2023-06-09 skundas neatitiko reikalavimų, susijusių su galimybės prašymą ar skundą teikiančią asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą, todėl buvo pasiūlyta ištaisyti skundo trūkumus“.

6.9. „Galimybė teikti prašymus per E. pristatymo sistemą yra numatyta Asmenų prašymų nagrinėjimo Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose taisyklių [...] (toliau – Asmenų aptarnavimo taisyklės [...]), 33.2.3.4 papunktyje greta kitų elektroninių ryšių. Šių taisyklių 14.3.1 papunktis nustato, kad jei specialūs teisės aktai nenumato kitaip, kai asmuo kreipiasi dėl asmens duomenų teikimo ar kitos paslaugos, kuri pagal savo esmę gali būti suteikta tik nustatytos tapatybės asmeniui, turi būti patvirtinta jo asmens tapatybė, kuri, kai prašymas teikiamas elektroniniais ryšiais, gali būti patvirtinta pasirašant kvalifikuotu elektroniniu parašu.“

Fondo valdybos Išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka taisyklių [...] (toliau – Taisyklės [...]), 6 punkte nustatyta, kad skundai Fondo valdybai gali būti pateikiami asmeniškai arba per atstovą – įteikiant tiesiogiai įgaliotam priimti Skundus Fondo valdybos Darbuotojui arba Fondo valdybos teritorinio skyriaus darbuotojui, atsiunčiant paštu arba per kurjerį, Elektroninių ryšių priemonėmis. Taisyklių 2 punkto 3 pastraipa nurodo, kad tiesiogiai šiose Taisyklėse ar taikytinose specialiuųjų teisės aktų nuostatose nereglamentuotiems klausimams taikomos Asmenų aptarnavimo taisyklės, prireikus – pagal analogiją taikomos Viešojo administravimo įstatymo nuostatos, reguliuojančios skundų nagrinėjimą. Kaip jau minėta aukščiau, Asmenų aptarnavimo taisyklės numato prašymų teikimą greta kitų elektroninių ryšių ir per E. pristatymo sistemą, todėl sistemaiškai vertinant ir Taisyklės numato galimybę teikti skundus per E. pristatymo sistemą. Taisyklių 8 punkte nustatyta, kad elektroninių ryšių priemonėmis teikiamas skundas, kaip elektroninis dokumentas, turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, jo specifikacija turi atitikti Lietuvos vyriausiojo archyvaro patvirtintoje ar su juo suderintoje elektroninių dokumentų specifikacijoje nustatytus reikalavimus, arba skundas turi būti tiesiogiai parengtas per Elektroninę gyventojų aptarnavimo sistemą (toliau – EGAS) naudotojo srityje ir pateiktas per EGAS, arba skundas turi būti suformuotas arba pateiktas tokiomis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti skundą teikiančio asmens tapatybės patvirtinimą ir skundo, kaip dokumento, autentiškumą. Skundą turi būti įmanoma techniškai atidaryti ir apdoroti Fondo valdybos informacinės sistemos priemonėmis (turi būti įmanoma atpažinti elektroninio dokumento formatą, jo turinį).“

6.10. „Fondo valdybos informacinė sistema yra parengta darbui ir integruota su E. pristatymo sistema. Per E. pristatymo sistemą siunčiami Fondo valdybai adresuoti kvalifikuotu elektroniniu parašu pasirašyti dokumentai tiesiogiai patenka į Fondo valdybos Dokumentų valdymo sistemą registravimui. Jeigu per E. pristatymo sistemą Fondo valdybai siunčiami kvalifikuotu elektroniniu parašu nepasirašyti dokumentai, jie patenka į Apdraustųjų, draudėjų ir išmokų gavėjų informavimo sistemą ir, priklausomai nuo jų turinio, į juos atsakoma nedelsiant ir neregistruojant Dokumentų valdymo sistemoje arba jie persiunčiami registruoti ir nagrinėti Fondo valdybos padaliniuose (kaip nutiko su Pareiškėjo 2023-06-09 skundu). Visgi, jeigu per E. pristatymo sistemą

pateikiamas kvalifikuotu el. parašu nepasirašytas dokumentas, kuriuo prašoma paslaugos, kuri gali būti suteikta tik asmeniui, kurio tapatybė patvirtinta, per E. pristatymo sistemą gauti prašymai iš esmės nenagrinėjami, o juos pateikusiems asmenims pasiūloma ištaisyti dokumento trūkumus [...]. Fondo valdyba siunčiamus dokumentus siunčia per E. pristatymo sistemą, išskyrus atvejus, kai dokumentai gauti kitu būdu ir į juos atsakymas teikiamas tuo būdu, koku jie buvo gauti arba kai pareiškėjas nurodo kitą pageidaujamą atsakymo siuntimo būdą. [...].“

7. SM 2023 m. rugsėjo 5 d. rašte Nr. 2-3304 Seimo kontrolierei nurodyta ši informacija, patvirtinta atitinkamais dokumentais:

7.1. „E. pristatymo sistema yra elektroninė alternatyva oficialių registruotųjų laiškų siuntimui. Pagrindinė E. pristatymo sistemos esmė – įgalinti visuotinį vienodą ir įrodomąją galią turintį elektroninį komunikavimą su valstybe.“

7.2. „Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis taisyklių [...] (toliau – E. pristatymo sistemos Taisyklės), 10.1 papunktis nustato, kad paslaugos teikiamos E. pristatymo sistemos, prie kurios jungiamasi per E. pristatymo sistemą, leidžiančią identifikuoti elektroninio pristatymo dėžutės naudotoją per išorines sistemas (naudojant asmens tapatybės kortelę ar valstybės tarnautojo pažymėjimą su integruotais atpažinimo elektroninėje erdvėje sertifikatais, komercinių bankų elektroninės bankininkystės sistemas, kvalifikuotą elektroninį parašą, mobilų elektroninį parašą ar kitas teisės aktų nustatytas asmens tapatybės nustatymo elektroninėje erdvėje priemones, kurios užtikrina tokią pat įrodomąją galią kaip kitos šiame papunktyje nurodytos priemonės). Elektroninio pristatymo dėžutė fiziniam asmeniui sukuriama, kai jis pirmą kartą prisijungia prie E. pristatymo sistemos ir patvirtina, kad sutinka, jog jam būtų sukurta elektroninio pristatymo dėžutė. Elektroninio pristatymo dėžutei nuo jos sukūrimo momento automatiškai suteikiamas elektroninio pristatymo dėžutės adresas, kuris susiejamas su paslaugų gavėjo duomenimis ir sudaromas šia tvarka: fizinio asmens elektroninio pristatymo dėžutės adresas sudaromas iš pirmųjų trijų jo vardo raidžių, pirmųjų trijų jo pavardės raidžių (be diakritinių ženklų) ir keturių atsitiktinai sugeneruotų skaitmenų kombinacijos (pagrindas – E. pristatymo sistemos Taisyklių 11.3 papunktis). Taigi, jeigu asmuo siunčia viešojo administravimo subjektui raštą / prašymą / skundą ir pan., gavėjui yra pateikiami šie fizinio asmens (siuntėjo) identifikavimo duomenys: vardas, pavardė ir e. dėžutės adresas. Tokia duomenų teikimo apimtis numatyta ir Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos nuostatuose [...] (toliau – E. pristatymo sistemos Nuostatai). Pabrėžiame, kad E. pristatymo sistema neperduoda kitų asmens duomenų išorinėms sistemoms.“

7.3. „Nors E. pristatymo sistemos funkcionalumas užtikrina galimybę asmeniui atsakyti į gautą raštą / prašymą / skundą, tokio rašto gavėjas (šiuo atveju viešojo administravimo subjektas – VSDF valdyba) susiduria su problema, jei asmuo savo prašyme / rašte / skunde nurodo pateikti informaciją susijusią su asmens duomenimis, tai yra tam, kad gavėjas tinkamai atsakytų į gautą raštą, gavėjui reikia savo informacinėse sistemose atrinkti siuntėjo duomenis. Tokiu atveju, gavėjas, turėdamas tik asmens vardą, pavardę ir E. pristatymo sistemos dėžutės adresą, neturi pagrindinio asmens identifikatoriaus – fizinio asmens kodo, todėl šis duomuo turėtų būti nurodomas elektroninės siuntos prieduose (rašte, prašyme, skunde ir pan.) arba prie elektroninės siuntos pridedami dokumentai turėtų būti pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu, kas leistų iš parašo duomenų tiksliai identifikuoti siuntos siuntėją.“

7.4. „Atsižvelgiant į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą (toliau – Įstatymas) viešojo administravimo subjektas dėl gauto skundo atlieka privalomus veiksmus nagrinėjant skundą, tai yra, pradeda administracinę procedūrą, skundai, pateikti elektroninių ryšių priemonėmis, paprastai turi būti pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu (pagrindas – Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių [...] 24.5 papunktis).

Norime atkreipti dėmesį, kad asmens autentifikacija nėra tapatu kvalifikuotam elektroniniam parašui. Asmens autentifikacija yra asmens atpažinimas ir tapatybės patvirtinimas tam tikroje el.

erdvėje (pavyzdžiui – E. pristatymo sistema). Tuo tarpu pasirašymas – tai el. dokumento turinio patvirtinimas el. parašu, kuris rodo, kad dokumentas yra autentiškas – jį sukūrė asmuo, kuris pasirašė dokumentą ir po pasirašymo jis nebuvo pakeistas. Tad vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 1 punktu, prašymas ar skundas (šiuo konkrečiu atveju, skundas) viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu nėra galimybės prašymą ar skundą teikiančią asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą.“

7.5. „Pažymime, kad siunčiant dokumentus ar informaciją per E. pristatymo sistemą užtikrinamas visiškas duomenų saugumas ir konfidencialumas. E. pristatymo sistemoje duomenys šifruojami, todėl siunčiamo dokumento turinys prieinamas tik dokumento siuntėjui ir gavėjui. SM, kaip E. pristatymo sistemos valdytoja, įvertinusi Rašte išdėstytą informaciją bei remiantis E. pristatymo sistemos Taisyklėmis, ir E. pristatymo sistemos Nuostatais, kreipėsi į E. pristatymo sistemos tvarkytoją valstybės įmonę Registrų centrą dėl informacijos patikslinimo apie siuntos išsiuntimą, gavimą, laiką, gali patvirtinti faktą, kad Pareiškėjas siuntė elektroninę siuntą VSDF valdybai, VSDF valdybos atsakymas asmeniui per E. pristatymo sistemą neužfiksuotas.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

8. *Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo:*

3 *straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

[...]

4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;

[...].“

9 *straipsnis* – „1. Viešojo administravimo subjektai turi, o asmenys gali rengiamus oficialius elektroninius dokumentus vieni kitiems siųsti ir gauti per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo naudojant pašto tinklą informacinę sistemą (toliau – E. pristatymo sistema), išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus. E. pristatymo sistemos elektroninė siunta turi tokią pačią teisinę ir įrodomąją galią kaip ir registruotoji pašto siunta.

2. [...] Viešojo administravimo subjektai gali sudaryti galimybę asmenims rengti ir (ar) teikti elektroninius dokumentus per viešojo administravimo subjektų jau sukurtas ar kitas elektronines priemones, leidžiančias identifikuoti asmenį (šis reikalavimas netaikomas, kai identifikuoti asmenį nebūtina).

3. E. pristatymo sistema yra valstybės informacinė sistema, kurios nuostatus tvirtina Vyriausybė. E. pristatymo sistemos valdytoja yra Vyriausybės įgaliota institucija, tvarkytojai – valstybės įmonė Registrų centras ir pašto paslaugos teikėjai, pristatantys pašto siuntas, atspausdintas iš E. pristatymo sistemos. Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo E. pristatymo sistemos priemonėmis taisyklės tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. E. pristatymo sistemos duomenys, įskaitant fizinių asmenų asmens duomenis, nėra vieši.

[...].“

11 *straipsnis* – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.

2. Prašymas ar skundas gali būti pateiktas per E. pristatymo sistemą, kitomis elektroninių ryšių priemonėmis, paštu, kreipiantis asmeniškai arba per atstovą. Atstovo teisė atstovauti turi būti įrodoma rašytiniu sutikimu.

3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu:

1) nėra galimybės prašymą ar skundą teikiančią asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumo;

[...].“

40 *straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektas, steigdamas, kurdamas ar modernizuodamas valstybės registrus ar informacines sistemas, turi užtikrinti oficialių elektroninių dokumentų siuntimo ir gavimo per E. pristatymo sistemą galimybę.

[...].“

9. *Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875:*

4 *punktas* – „Institucijos, siekdamos pagerinti asmenų aptarnavimą, gali naudoti tik tokias organizacines ir technines priemones, kurios nevers į institucijas besikreipiančių asmenų patirti papildomų laiko sąnaudų ar kitų finansinių išlaidų, nei nustatyta rinkliava ar kitas atlyginimas už institucijos teikiamas administracines ar viešąsias paslaugas.“

16 *punktas* – „Prašymus ir skundus galima pateikti Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytais būdais.“

23 *punktas* – „Prašyme ar skunde turi būti:

23.1. fizinio asmens vardas, pavardė ir (ar) kita įstatymuose ar jų pagrindu priimtuose teisės aktuose nustatyta informacija, būtina siekiant asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą [...];

[...].“

24 *punktas* – „Prašymas ir skundas raštu turi būti:

[...]

24.5. pasirašytas prašymą pateikusio asmens arba jo atstovo. Kai teikiant prašymą naudojamos elektroninių ryšių priemonės, turi būti pateikta pasirašyto prašymo skaitmeninė kopija arba prašymas turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, atitinkančiu Reglamente (ES) 910/2014 nustatytus reikalavimus, arba suformuotas tokiu būdu, kuris leidžia prašymą ar skundą teikiančią asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą.“

29 *punktas* – „Prašymai ir skundai gali būti nenagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytais atvejais, taip pat kituose įstatymuose nustatytais pagrindais.“

10. *Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugpjūčio 26 d. nutarimu Nr. 914:*

3 *punktas* – „Paslaugų teikėjai yra:

3.1. valstybės įmonė Registrų centras (toliau – paslaugų teikėjas);

[...].“

4 *punktas* – „E. pristatymo sistemos naudotojais gali būti visi pilnamečiai fiziniai asmenys, turintys Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka suteiktą asmens kodą (toliau – fizinis asmuo), [...].“

5 *punktas* – „Paslaugų gavėjai, naudodamiesi E. pristatymo sistema, Taisyklių nustatyta tvarka turi teisę:

5.1. siųsti elektronines siuntas [...];

5.2. gauti elektronines siuntas [...].“

7 *punktas* – „Vienam paslaugų gavėjui gali būti sukurta tik viena elektroninio pristatymo dėžutė. Elektroninio pristatymo dėžutė sukuriamą paslaugų gavėjo vardu: fizinio asmens vardu (kai paslaugų gavėjas yra fizinis asmuo) [...].“

10 *punktas* – „Paslaugos teikiamos E. pristatymo sistemoje, prie kurios jungiamasi:

10.1. per E. pristatymo sistemą, leidžiančią identifikuoti elektroninio pristatymo dėžutės naudotoją per išorines sistemas (naudojant asmens tapatybės kortelę ar valstybės tarnautojo pažymėjimą su integruotais atpažinimo elektroninėje erdvėje sertifikatais, komercinių bankų elektroninės bankininkystės sistemas, kvalifikuotą elektroninį parašą, mobilų elektroninį parašą ar

kitas teisės aktų nustatytas asmens tapatybės nustatymo elektroninėje erdvėje priemonės, kurios užtikrina tokią pat įrodomąją galią kaip kitos šiame papunktyje nurodytos priemonės);

[...].“

11 punktas – „[...] Elektroninio pristatymo dėžutė fiziniam asmeniui sukuriamą, kai jis pirmą kartą prisijungia prie E. pristatymo sistemos ir patvirtina, kad sutinka, jog jam būtų sukurta elektroninio pristatymo dėžutė. Elektroninio pristatymo dėžutei nuo jos sukūrimo momento automatiškai suteikiamas elektroninio pristatymo dėžutės adresas, kuris susiejamas su paslaugų gavėjo duomenimis ir sudaromas šia tvarka:

[...]

11.3. fizinio asmens elektroninio pristatymo dėžutės adresas sudaromas iš pirmųjų trijų jo vardo raidžių, pirmųjų trijų jo pavardės raidžių (be diakritinių ženklų) ir keturių atsitiktinai sugeneruotų skaitmenų kombinacijos;

[...].“

26 punktas – „E. pristatymo sistemos priemonėmis siunčiamos elektroninės siuntos [...]. [...].“

28 punktas – „Elektroninė siunta parengiama elektroniniame voke įvedus elektroninės siuntos antraštę, pridėjus priedus (vieną ar kelis elektroninius dokumentus). [...].“

29 punktas – „Parengta elektroninė siunta gali būti pasirašoma elektroniniu parašu.“

11. *Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugpjūčio 26 d. nutarimu Nr. 914:*

4 punktas – „E. pristatymo sistemos tikslas – identifikavus elektroninių siuntų siuntėjus (toliau – siuntėjai), elektroninių siuntų gavėjus (toliau – gavėjai), jų atstovus, teikti elektroninio pristatymo paslaugas.“

5 punktas – „E. pristatymo sistemos uždavinys – automatizuoti elektroninių siuntų pristatymą.“

7 punktas – „Asmens duomenys E. pristatymo sistemoje tvarkomi, siekiant:

7.1. identifiкуoti siuntėjus, gavėjus arba jiems atstovaujančius asmenis (toliau – E. pristatymo sistemos naudotojai) ir tvarkyti jų duomenis, teikiant elektroninio pristatymo paslaugas (formuojant, siunčiant, priimant, išsaugant elektronines siuntas, fiksuojant elektroninių siuntų išsiuntimą, pristatymą, gavimą, kitaip tvarkant elektronines siuntas), [...], taip pat tvarkyti su elektroninėmis siuntomis susijusius duomenis bei administruoti paslaugas;

[...]

7.3. identifiкуoti fizinius asmenis, formuojant elektroninio pristatymo dėžutės adresus fiziniams ir juridiniams asmenims;

7.4. identifiкуoti ir autentiкуoti E. pristatymo sistemos naudotojus, E. pristatymo sistemos tvarkytojų darbuotojus arba tvarkytojų įgaliotus asmenis, suteikti jiems prieigos teises, prižiūrėti ir valdyti E. pristatymo sistemos procesus, fiksuojant šių asmenų E. pristatymo sistemoje atliekamus veiksmus;

[...].“

9 punktas – „Lietuvos Respublikos susisiekingo ministerija yra E. pristatymo sistemos valdytoja [...].“

10 punktas – „Valstybės įmonė Registrų centras yra E. pristatymo sistemos tvarkytoja [...] ir asmens duomenų tvarkytoja, kuri:

[...]

10.4. sudaro sutartis su E. pristatymo sistemos duomenų teikėjais ir E. pristatymo sistemos duomenų gavėjais;

[...].“

14 punktas – „E. pristatymo sistemoje tvarkoma:

14.1. siuntėjų ir (arba) gavėjų duomenys:

14.1.1. fizinio asmens vardas ir pavardė;

14.1.2. fizinio asmens kodas;

14.1.3. fizinio asmens gyvenamosios vietos adresas;

[...].“

15 *punktas* – „Atsižvelgiant į registrų ir informacinių sistemų sąveiką, E. pristatymo sistema gauna duomenis iš:

[...]

15.6. siuntėjų – duomenis, nurodytus Nuostatų 14.1.1–14.1.3 [...] papunkčiuose;

[...].“

16 *punktas* – „E. pristatymo sistemos funkcinę struktūrą sudaro šie posistemiai:

16.1. portalas, kurio funkcija – identifikuoti E. pristatymo sistemos naudotojus, priimti iš siuntėjų elektronines siuntas, pristatyti elektronines siuntas gavėjams [...].“

17 *punktas* – „E. pristatymo sistemos duomenys, įskaitant fizinių asmenų asmens duomenis, nėra vieši. E. pristatymo sistemos duomenys, įskaitant fizinių asmenų asmens duomenis, gali būti teikiami:

17.1. susijusiems registrams ir informacinėms sistemoms;

17.2. teismams, teisėsaugos, kriminalinės žvalgybos institucijoms jų tiesioginėms funkcijoms atlikti;

17.3. fiziniams ir juridiniams asmenims, kurių duomenys tvarkomi E. pristatymo sistemoje.“

20 *punktas* – „E. pristatymo sistemos duomenų teikimas gali būti apribotas Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nustatytais pagrindais.“

23 *punktas* – „E. pristatymo sistemos duomenys teikiami E. pristatymo sistemos duomenų gavėjui pagal duomenų teikimo sutartis (daugkartinio teikimo atvejais) arba duomenų gavėjo prašymą (vienkartinio teikimo atvejais). Kai E. pristatymo sistemos duomenys teikiami pagal E. pristatymo sistemos duomenų gavėjo prašymą, prašyme turi būti nurodytas prašomų duomenų teikimo ir gavimo teisinis pagrindas, jų naudojimo tikslas, teikimo būdas, apimtis, gavimo būdai, teikiamų duomenų formatas. Kai E. pristatymo sistemos duomenys teikiami E. pristatymo sistemos duomenų gavėjui pagal duomenų teikimo sutartį, sutartyje turi būti nustatyta teikiamų duomenų apimtis, prašomų duomenų teikimo ir gavimo teisinis pagrindas, naudojimo tikslas, sąlygos, duomenų teikimo būdas, teikiamų duomenų formatas, teikimo terminai, informavimo apie klaidų ištaisymą tvarka ir terminai, sutarties keitimo tvarka.“

12. *Asmenų prašymų nagrinėjimo Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose taisyklių, patvirtintų Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2014 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. V-555:*

14 *punktas* – „Jei specialūs teisės aktai nenumato kitaip, kai asmuo kreipiasi dėl asmens duomenų teikimo ar kitos paslaugos, kuri pagal savo esmę gali būti suteikta tik nustatytos tapatybės asmeniui, turi būti patvirtinta jo asmens tapatybė, kuri priklausomai nuo kreipimosi būdo, gali būti patvirtinta taip:

[...]

14.3. Kai prašymas teikiamas elektroniniais ryšiais:

14.3.1. pasirašant kvalifikuotu elektroniniu parašu;

[...].“

33 *punktas* – „Asmenų prašymai Fondo administravimo įstaigai gali būti pateikiami šiomis formomis ir būdais:

[...]

33.2. raštu:

[...]

33.2.3.4. per E. siuntų pristatymo sistemą;

[...].“

51 *punktas* – „Asmenų rašytiniai prašymai turi atitikti šiuos reikalavimus:

51.1. prašymas turi būti:

[...]

51.1.3. pasirašytas prašymą pateikusio asmens arba jo atstovo [...];

[...]

51.2. prašyme turi būti pateikta ši informacija:

51.2.1. fizinio asmens vardas, pavardė ir (ar) kita įstatymuose ar jų pagrindu priimtuose teisės aktuose nustatyta informacija, būtina siekiant asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą;

[...]

51.4. elektroniniais ryšiais atsiųstas prašymas turi atitikti šiuos papildomus reikalavimus:

51.4.1. prašymas, kaip elektroninis dokumentas, turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, jo specifikacija turi atitikti Lietuvos vyriausiojo archyvaro patvirtintoje ar su juo suderintoje elektroninių dokumentų specifikacijoje nustatytus reikalavimus [...].

[...].“

58 *punktas* – „Asmuo, pateikęs rašytinį prašymą ir asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ar Taisyklių 14 punkte nustatyta tvarka kitaip patvirtinęs asmens tapatybę, turi teisę gauti iš Fondo administravimo įstaigos informaciją apie save ar atstovaujama asmenį, išskyrus Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytus atvejus, kai tokia informacija neteikiama. Tokiame prašyme turi būti aiškiai nurodyta prašoma pateikti informacija (nurodant ir asmenį, kurio duomenų prašoma, identifikuojančią informaciją: jo vardą, pavardę (pavadinimą), kodą, o jei asmuo kodo neturi – gimimo datą ar kitus požymius, leidžiančius Fondo administravimo įstaigai identifikuoti tą asmenį).

[...]

Kai prašymas teikti informaciją siunčiamas elektroniniais ryšiais, jis privalo būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu [...] ir atitikti kitus Taisyklių 51.4 papunktyje nustatytus reikalavimus.

[...].“

79 *punktas* – „Prašymas Fondo administravimo įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jei:

79.1. prašymas neatitinka reikalavimų:

79.1.1. rašytinis prašymas pateiktas nesilaikant Taisyklių 51.1, 51.2 ir 51.4 papunkčiuose nustatytų reikalavimų ir negali būti taikomos Taisyklėse numatytos išimtys dėl šių reikalavimų netaikymo. [...]. Kai per Fondo administravimo įstaigos nustatytą terminą asmuo nepateikia Fondo administravimo įstaigai pagal Taisyklių 51.1, 51.2 ir 51.4 papunkčiuose nustatytus reikalavimus įforminto prašymo, toks prašymas laikomas nepaduotu.

[...].“

13. *Išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka taisyklių, patvirtintų Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2008 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. V-131:*

1 *punktas* – „[...]“

Tiesiogiai šiose Taisyklėse ar taikytinose specialiųjų teisės aktų nuostatose nereglamentuotiems klausimams taikomos Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose taisyklės [...], prireikus – pagal analogiją taikomos Viešojo administravimo įstatymo nuostatos, reguliuojančios skundų nagrinėjimą.“

5 *punktas* – „Skundai Fondo valdybai gali būti pateikiami [...] Elektroninių ryšių priemonėmis.“

6 *punktas* – „Skundas turi būti:

[...]

6.2. pasirašytas;

6.3. jame turi būti nurodytas Pareiškėjo – fizinio asmens vardas, pavardė ir asmens kodas (arba jo, kaip apdrausitojo, socialinio draudimo numeris, arba jo, kaip draudėjo, kodas, arba gimimo data), [...];

[...].“

8 *punktas* – „Elektroninių ryšių priemonėmis teikiamas Skundas, kaip elektroninis dokumentas, turi būti pasirašytas Kvalifikuotu elektroniniu parašu, jo specifikacija turi atitikti Lietuvos vyriausiojo archyvaro patvirtintoje ar su juo suderintoje elektroninių dokumentų specifikacijoje nustatytus reikalavimus, arba Skundas turi būti tiesiogiai parengtas EGAS naudotojo srityje, EDAS draudėjo srityje ir pateiktas per EGAS ar EDAS, arba Skundas turi būti suformuotas arba pateiktas tokiomis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti Skundą teikiančio asmens tapatybės patvirtinimą ir Skundo, kaip dokumento, autentiškumą. [...]“

25 *punktas* – „Skundas Fondo valdyboje nenagrinėjamas:

25.1. jeigu nėra galimybės identifikuoti Pareiškėją ar jo atstovą ir (arba) įsitikinti Skundo autentiškumu [...]. Pareiškėjui [...] ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo Skundo gavimo dienos [...] pasiūloma per tam tikrą laiką, kuris negali būti trumpesnis nei 5 darbo dienos, pateikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus atitinkantį Skundą. Jeigu per nurodytą terminą teisės aktuose nustatytus reikalavimus atitinkantis Skundas (atstovavimo įrodymas) nepateikiamas, Skundas nenagrinėjamas; [...].“

Tyrimo išvados

14. Atsižvelgiant į Pareiškėjo Skunde nurodytas aplinkybes, tyrimo metu analizuotą informaciją, pažymoje pacituotą teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos, išskiriant šias dalis:

- 14.1. dėl negauto atsakymo į 2023 m. balandžio 28 d. skundą;
- 14.2. dėl atsisakymo nagrinėti 2023 m. birželio 9 d. skundą;
- 14.3. dėl E. pristatymo sistemos tinkamo veikimo užtikrinimo.

Dėl negauto atsakymo į 2023 m. balandžio 28 d. skundą

15. Pareiškėjas Skunde nurodo, kad 2023 m. balandžio 28 d. skundą dėl Fondo valdybos pareigūnų veiksmų pateikė SADM, kuri skundą perdavė nagrinėti pagal kompetenciją Fondo valdybos direktoriui. Pareiškėjo teigimu, atsakymo iš Fondo valdybos jis iki šiol negavęs (pažymos 2.1 ir 4.1 papunkčiai).

Tyrimo metu buvo nustatyta (pažymos 6.1 papunktis), kad:

- „Fondo valdyba 2023-05-03 gavo SADM persiūtą nagrinėti pagal kompetenciją Pareiškėjo kreipimąsi dėl pakartotinio įtraukimo į II pensijų kaupimo pakopą“;
- Pareiškėjo „kreipimasis buvo išnagrinėtas iki 2023-05-25“;
- Pareiškėjui „išsiųstas atsakymas [...] jo kreipimesi nurodytu adresu registruotąja pašto siunta“;
- Fondo valdybos atsakymas, siųstas registruotąja pašto siunta „grįžo“ Pareiškėjui šios siuntos neatsiėmus.

Pažymėtina, kad Seimo kontrolieriui buvo pateikti šias pirmiau aprašytas aplinkybes pagrindžiantys dokumentai: tiek Fondo valdybos 2023 m. gegužės 25 d. atsakymas Nr. (18.6)I-5745 Pareiškėjui, tiek voko, kuriame nurodyta Lietuvos pašto žyma „neatsiėmė pašte per siuntos saugojimo terminą“, kopija.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, akivaizdu, kad Pareiškėjo skundo dalis dėl negauto atsakymo į 2023 m. balandžio 28 d. skundą iš Fondo valdybos yra nepagrįstas. Atvirkščiai, Fondo valdyba pateikė atsakymą Pareiškėjui į jo 2023 m. balandžio 28 d. skundą, tačiau pats Pareiškėjas atsakymo, siųsto registruotąja pašto siunta, neatsiėmė.

Dėl atsisakymo nagrinėti 2023 m. birželio 9 d. skundą

16. Pareiškėjas skundžiasi dėl Fondo valdybos veiksmų, nepriimant nagrinėti jo 2023 m. birželio 9 d. skundo, siųsto per E. pristatymo sistemą (pažymos 2.2–2.3, 4.2–4.3 papunkčiai).

Pažymėtina, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje turi, be kitų, vadovautis įstatymo viršenybės principu, reiškiančiu, be kita ko, kad viešojo administravimo subjektų veikla, sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais (pažymos 8 punktas).

Vadovaujantis šioje pažymoje pacituotomis teisės aktų nuostatomis (pažymos 8–13 punktai), Fondo valdyboje ir jos teritoriniuose skyriuose asmenų raštiški kreipimaisi gali būti pateikiami per E. pristatymo sistemą. Tačiau tokiu būdu pateiktiems raštiškiems kreipimamsi (prašymams / skundams) taikomi ir tam tikri reikalavimai, kaip, pavyzdžiui, jie turi būti pasirašyti „siekiant asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą“. Nesilaikant teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, prašymas ar skundas gali būti nenagrinėjamas.

Kaip matyti iš prie Skundo pridėtų dokumentų (pažymos 4.3 papunktis), Pareiškėjui buvo raštu suteikta išsami, teisės aktų nuostatomis grįsta informacija apie tai, kokie reikalavimai nustatyti raštiškam skundui ar prašymui pateikti, ir nurodytas terminas trūkumams pašalinti. Pareiškėjui iki nurodyto termino trūkumų nepašalinus, t. y. nepasirašius kvalifikuotu elektroniniu parašu skundo, teikiamo per E. pristatymo sistemą, taip, kaip to reikalauja atitinkami teisės aktai, jo 2023 m. birželio 9 d. skundas liko nenagrinėtas, nes jis „neatitiko reikalavimų, susijusių su galimybės prašymą ar skundą teikiančią asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą“ (pažymos 6.8 papunktis).

Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, skundo dalį dėl Fondo valdybos pareigūnų veiksmų, nepriimant nagrinėti Pareiškėjo raštiško kreipimosi, pripažinti pagrįstu nėra pagrindo. Fondo valdybos pareigūnai veikė laikydamiesi galiojančių teisės aktų reikalavimų.

Dėl E. pristatymo sistemos tinkamo veikimo užtikrinimo

17. Fondo valdybos pareigūnų veiksmuose pažeidimų nenustatyta, tačiau, kaip rašyta pirmiau, tyrimo metu paaiškėjo, kad Fondo valdyba, gaudama per E. pristatymo sistemą elektronines siuntas, negauna duomenų, leidžiančių nustatyti siunčiančio asmens tapatybę, todėl prašo dokumentus pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu, taigi, Seimo kontrolierės nuomone, pati problema dėl tinkamo E. pristatymo sistemos veikimo yra svarbi ir visgi lieka neišspręsta.

Pagal pažymoje pacituotas teisės aktų nuostatas (pažymos 8–13 punktai):

17.1. Viešojo administravimo subjektai turi, o asmenys gali rengiamus oficialius elektroninius dokumentus vieni kitiems siųsti ir gauti per E. pristatymo sistemą, kurios elektroninė siunta turi tokią pačią teisinę ir įrodomąją galią kaip ir registruotoji pašto siunta. Viešojo administravimo subjektas, steigdamas, kurdamas ar modernizuodamas valstybės registrus ar informacines sistemas, turi užtikrinti oficialių elektroninių dokumentų siuntimo ir gavimo per E. pristatymo sistemą galimybę.

17.2. Viešojo administravimo subjektai raštiškus asmenų prašymus ir skundus nagrinėja, jeigu juose yra informacija, būtina siekiant asmenį identifikuoti **arba** patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą. Jeigu nėra galimybės identifikuoti prašymą ar skundą teikiančio asmens arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumo, tuomet prašymas arba skundas gali būti nenagrinėjamas.

17.3. E. pristatymo sistemos tikslas – **identifikavus** elektroninių siuntų siuntėjus, elektroninių siuntų gavėjus, jų atstovus, teikti elektroninio pristatymo paslaugas.

17.4. E. pristatymo sistemos naudotojais gali būti visi pilnamečiai fiziniai asmenys, turintys Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka suteiktą asmens kodą. Vienam paslaugų gavėjui gali būti sukurta **tik viena** elektroninio pristatymo dėžutė. Elektroninio pristatymo dėžutė sukurama paslaugų gavėjo vardu: fizinio asmens vardu (kai paslaugų gavėjas yra fizinis asmuo).

17.5. Paslaugos teikiamos E. pristatymo sistemoje, prie kurios **jungiamasi per E. pristatymo sistemą, leidžiančią identifikuoti elektroninio pristatymo dėžutės naudotoją** per išorines sistemas.

17.6. Elektroninio pristatymo dėžutei nuo jos sukūrimo momento automatiškai suteikiamas elektroninio pristatymo **dėžutės adresas, kuris susiejamas su paslaugų gavėjo duomenimis.**

17.7. Asmens duomenys E. pristatymo sistemoje tvarkomi, siekiant, be kita ko: **identifikuoti siuntėjus**, gavėjus ir tvarkyti jų duomenis, **teikiant elektroninio pristatymo paslaugas** (formuojant, **siunčiant, priimant elektronines siuntas**; identifikuoti fizinius asmenis, formuojant elektroninio pristatymo dėžutės adresus fiziniams ir juridiniams asmenims; **identifikuoti ir autentifikuoti E. pristatymo sistemos naudotojus**.

17.8. Atsižvelgiant į registų ir informacinių sistemų sąveiką, E. pristatymo sistema iš siuntėjų gauna duomenis: fizinio asmens vardą ir pavardę, kodą, gyvenamosios vietos adresą.

17.9. E. pristatymo sistemos funkcinės struktūros vienas iš posistemių – portalas, kurio funkcija – identifikuoti E. pristatymo sistemos naudotojus, priimti iš siuntėjų elektronines siuntas, pristatyti elektronines siuntas gavėjams.

17.10. E. pristatymo sistemos duomenys, įskaitant fizinių asmenų asmens duomenis, **gali būti teikiami**: susijusiems registrams ir informacinėms sistemoms; teismams, teisėsaugos, kriminalinės žvalgybos institucijoms jų tiesioginėms funkcijoms atlikti; fiziniams ir juridiniams asmenims, kurių duomenys tvarkomi E. pristatymo sistemoje.

17.11. E. pristatymo sistemos duomenys teikiami E. pristatymo sistemos duomenų gavėjui pagal duomenų teikimo sutartis (daugkartinio teikimo atvejais) arba duomenų gavėjo prašymą (vienkartinio teikimo atvejais).

18. Iš tyrimo metu paaiškėjusių aplinkybių galima daryti prielaidą, kad praktikoje E. pristatymo sistema galimai neveikia visais atvejais taip, kaip numatyta teisės aktuose. Atkreiptinas dėmesys į šiuos tyrimo metu nustatytus / paaiškėjusius aspektus:

18.1. „E. pristatymo sistemos tvarkytojas VĮ Registų centras, nors ir nustato E. pristatymo sistemos naudotojų tapatybę, tačiau **siuntų, siunčiamų per E. pristatymo sistemą, gavėjams nepateikia duomenų, leidžiančių nustatyti siuntėjo asmens tapatybę**“ (pažymos 6.3 papunktis). Taigi dėl šios priežasties, jeigu, pavyzdžiui, per E. pristatymo sistemą atsiunčiamas kvalifikuotu elektroniniu parašu nepasirašytas kreipimasis, nėra galimybės nustatyti kreipimąsi parašiusio asmens tapatybės, t. y. jo tinkamai identifikuoti ir autentifikuoti.

18.2. „[...] jeigu asmuo siunčia viešojo administravimo subjektui raštą / prašymą / skundą ir pan., gavėjui yra pateikiami šie fizinio asmens (siuntėjo) identifikavimo duomenys: vardas, pavardė ir e. dėžutės adresas“ (pažymos 7.2 papunktis).

18.3. „Nors E. pristatymo sistemos funkcionalumas užtikrina galimybę asmeniui atsakyti į gautą raštą / prašymą / skundą, tokio rašto gavėjas (šiuo atveju viešojo administravimo subjektas – VSDF valdyba) **susiduria su problema**, jei asmuo savo prašyme / rašte / skunde nurodo pateikti informaciją susijusią su asmens duomenimis, tai yra tam, kad gavėjas tinkamai atsakytų į gautą raštą, gavėjui reikia savo informacinėse sistemose atrinkti siuntėjo duomenis. Tokiu atveju, **gavėjas, turėdamas tik asmens vardą, pavardę ir E. pristatymo sistemos dėžutės adresą, neturi pagrindinio asmens identifikatoriaus – fizinio asmens kodo**, todėl šis duomuo turėtų būti nurodomas elektroninės siuntos prieduose (rašte, prašyme, skunde ir pan.) arba prie elektroninės siuntos pridedami dokumentai turėtų būti pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu, kas leistų iš parašo duomenų tiksliai identifikuoti siuntos siuntėją“ (pažymos 7.3 papunktis).

19. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pažymos 17 ir 18 punktuose, gali būti daromos šios išvados:

19.1. Viešojo administravimo subjektai raštiškus asmenų prašymus ir skundus nagrinėja, jeigu juose yra informacija, būtina siekiant asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą. Tuo atveju, jeigu per E. pristatymo sistemą raštišką kreipimąsi atsiuntusio asmens neišsina identifikuoti ir (arba) autentifikuoti dėl šio tyrimo metu nustatytų ir šioje pažymoje išdėstytų priežasčių, kreipimasis gali būti nenagrinėjamas. Tokiais atvejais E. pristatymo sistemos siuntų gavėjai, pavyzdžiui, viešojo administravimo subjektai, negavę siuntėjo duomenų, leidžiančių jį identifikuoti (asmens kodo), prašo siuntėjų el. dokumento turinį tvirtinti kvalifikuotu elektroniniu parašu.

19.2. E. pristatymo sistemos tikslas yra identifikavus šios sistemos naudotojus teikti elektroninio pristatymo paslaugas. Elektroninio pristatymo paslaugos teikiamos E. pristatymo sistemoje, prie kurios jungiamasi per E. pristatymo sistemą, **leidžiančią identifiikuoti elektroninio pristatymo dėžutės naudotoją** per išorines sistemas. Be to, E. pristatymo sistema, atsižvelgiant į registru ir informacinių sistemų sąveiką, gauna duomenis (fizinio asmens vardas ir pavardė, kodas, gyvenamosios vietos adresas) iš siuntėjo. Asmens duomenys E. pristatymo sistemoje tvarkomi, siekiant, be kita ko: identifiikuoti siuntėjus, gavėjus ir tvarkyti jų duomenis, teikiant elektroninio pristatymo paslaugas (formuojant, siunčiant, priimant elektronines siuntas). Taigi šios sistemos naudotojai pagrįstai gali tikėtis, kad siųsdami elektroninę siuntą per E. pristatymo sistemą, gavėju bus tinkamai identifiukuoti. Tačiau, kaip jau rašyta pirmiau, praktikoje susiduriama su tuo, kad siuntų gavėjai (pavyzdžiui, viešojo administravimo subjektai ir šiuo nagrinėjamu atveju – Fondo valdyba) negauna duomenų, leidžiančių nustatyti siuntėjo asmens tapatybę.

19.3. Nėra aišku, kurioje konkrečiai grandyje ir dėl kokių priežasčių „nutrūksta“ duomenų, leidžiančių nustatyti siuntėjo asmens tapatybę, teikimas.

Vadovaujantis Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos nuostatų 17 punktu (pažymos 11 punktą), E. pristatymo sistemos duomenys, įskaitant fizinių asmenų asmens duomenis, gali būti teikiami: susijusiems registrams ir informacinėms sistemoms; teismams, teisėsaugos, kriminalinės žvalgybos institucijoms jų tiesioginėms funkcijoms atlikti; fiziniams ir juridiniams asmenims, kurių duomenys tvarkomi E. pristatymo sistemoje. Tačiau lieka neaišku, kuriems konkrečiai E. pristatymo sistemos subjektams (siuntų gavėjams, kurie yra viešojo administravimo subjektai) yra (gali būti) teikiami fizinių asmenų asmens duomenys, o kurie tokių asmens duomenų negauna.

Suprantama, kad E. pristatymo sistemos duomenys teikiami E. pristatymo sistemos duomenų gavėjui pagal duomenų teikimo sutartis (daugkartinio teikimo atvejais), tačiau svarbu išsiaiškinti, **nuo ko ir kaip priklauso sutartyje nustatoma teikiamų duomenų apimtis** (pavyzdžiui, fizinių asmenų asmens duomenų teikimas), nes, kaip matyti iš šio atlikto tyrimo, ne visi viešojo administravimo subjektai tuos fizinių asmenų asmens duomenis gauna, net jei dėl tokių duomenų gavimo ir kreipiasi. Kaip jau buvo rašyta pirmiau, Fondo valdyba „dėl tokių duomenų gavimo kreipėsi į VĮ Registrų centrą, tačiau gavo neigiamą atsakymą, kurį apskundė Lietuvos administracinių ginčų komisijai, tačiau ginčas dar neišnagrinėtas“ (pažymos 6.3 papunktis).

Taip pat pastebėtina, kad, pavyzdžiui, pagal Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 7 str. 1 d., „[...] Elektroninių ryšių priemonėmis paduodamas skundas (prašymas) **turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu, išskyrus atvejus, kai jis paduodamas per E. pristatymo sistemą**“. Manytina, kad šiuo atveju asmens duomenys administracinių ginčų komisijoms teikiami, vadovaujantis teisės aktuose įtvirtinta nuostata, kad E. pristatymo sistemos duomenys, įskaitant fizinių asmenų asmens duomenis, gali būti teikiami teismams ir pan. jų tiesioginėms funkcijoms atlikti ir jų duomenų teikimo sutartyse galimai nustatoma platesnė teikiamų duomenų apimtis.

19.4. E. pristatymo sistema yra valstybės informacinė sistema, suteikianti galimybę ja naudotis ir fiziniams asmenims, siunčiantiems elektroninius dokumentus viešojo administravimo subjektams. Todėl, tiek siekiant gero viešojo administravimo, tiek aiškumo ir nuoseklumo šia sistema besinaudojantiems fiziniams asmenims, turi būti aiškiai ir nedviprasmiškai žinoma: kaip E. pristatymo sistema veikia; ar ji, leidžianti identifiukuoti siuntėją (prisijungus prie E. pristatymo sistemos per išorines sistemas) savo esme, iš tikrųjų siuntos gavėjui (viešojo administravimo subjektui) visais atvejais suteikia fizinio asmens duomenis, leidžiančius nustatyti jo tapatybę; jeigu ne visais atvejais, tuomet, ar neturėtų siuntėjui prieš siunčiant elektroninę siuntą viešojo administravimo subjektui būti žinoma, kad bus perduodami ne visi jo asmens duomenys, reikalingi tapatybei nustatyti, tam, kad būtų išvengta klaidų dėl identifikacijos būtinybės.

Galiausiai, jeigu visgi siunčiant per E. pristatymo sistemą daugeliu atvejų nėra viešojo administravimo subjektui pateikiami duomenys, leidžiantys identifiukuoti siuntėją, tuomet kyla pagrįstas klausimas, kam ši sistema buvo sukurta ir koks jos tikslas (jei turima galvoje fizinius asmenis kaip elektroninės siuntos siuntėjus viešojo administravimo subjektams), kadangi

pranašumo šia sistema (lyginant su kitais siuntimo būdais) siunčiantis asmuo neįgauna. Atvirksčiai, jam atsiranda papildoma našta pasirašyti dokumentus kvalifikuotu elektroniniu parašu, nors, pagal E. pristatymo sistemos esmę ir tikslą, jis pagrįstai galėjo tikėtis, kad jo asmens duomenys gavėjui bus perduoti ir jis bus tinkamai identifikuotas. Tuo atveju, jeigu ne visais atvejais gali ir turi būti teikiami gavėjui asmens duomenys, leidžiantys nustatyti jo tapatybę, ar neturėtų būti leidžiama (suteikiama galimybė) E. pristatymo sistemoje pačiam siuntėjui rinktis ir pačiam spręsti dėl jo asmens duomenų perdavimo gavėjui.

Seimo kontrolierės nuomone, būtina atsakyti į šiuos iškeltus klausimus dėl E. pristatymo sistemos veikimo tam, kad visuomenėje būtų aiškus jos veikimas, pateisinantis teisės aktuose nurodytus sistemos tikslą ir uždavinius, nereikalaujantis į viešojo administravimo subjektus besikreipiančių asmenų patirti papildomų laiko, finansinių ar kitų sąnaudų (išlaidų). Tik aiškus ir jokių abejonių niekam nekeliantis E. pristatymo sistemos veikimas garantuoja asmenų teisę į gerą viešąjį administravimą.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

20. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia Skundo dalį *dėl negauto atsakymo į 2023 m. balandžio 28 d. skundą* atmesti.

21. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia Skundo dalį *dėl atsisakymo nagrinėti 2023 m. birželio 9 d. skundą* atmesti.

22. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia Skundo dalį *dėl E. pristatymo sistemos tinkamo veikimo užtikrinimo* pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

23. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriui rekomenduoja:

atsižvelgiant į Fondo valdybos pateiktą informaciją (pažymos 6.3 papunktis), kad „E. pristatymo sistemos tvarkytojas VĮ Registrų centras, nors ir nustato E. pristatymo sistemos naudotojų tapatybę, tačiau siuntų, siunčiamų per E. pristatymo sistemą, gavėjams nepateikia duomenų, leidžiančių nustatyti siuntėjo asmens tapatybę. Fondo valdyba dėl tokių duomenų gavimo kreipėsi į VĮ Registrų centrą, tačiau gavo neigiamą atsakymą, kurį apskundė Lietuvos administracinių ginčų komisijai, tačiau ginčas dar neišnagrinėtas“, pateikti išsamesnę informaciją dėl kreipimosi į VĮ Registrų centrą dėl duomenų gavimo, paaiškinant, ko konkrečiai Registrų centro buvo prašyta, koks gautas atsakymas ir dėl ko (koks) kilęs ginčas nagrinėjamas Lietuvos administracinių ginčų komisijoje. Jei ginčas išnagrinėtas, prašoma pateikti minimos komisijos sprendimą. Taip pat prašoma nurodyti ir kitus Fondo valdybos veiksmus / sprendimus dėl šio ginčo, jei tokių veiksmų / sprendimų buvo imtasi.

24. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Lietuvos Respublikos Vyriausybei rekomenduoja, atsižvelgiant į šioje pažymoje surašytas aplinkybes ir identifikuotas problemines sritis (16–19 punktai), įvertinti E. pristatymo sistemos veikimo tikslus, efektyvumą aptarnaujant asmenis ir imtis teisinių ir (arba) organizacinių, techninių priemonių E. pristatymo sistemos veikimui tobulinti, be kita ko, paaiškinant šiuos klausimus:

24.1. ar E. pristatymo sistema, leidžianti identifikuoti siuntėją (prisijungus prie E.

pristatymo sistemos per išorines sistemas) savo esme, siuntos gavėjui (viešojo administravimo subjektui) visais atvejais suteikia fizinio asmens duomenis, leidžiančius nustatyti jo tapatybę; jeigu ne visais atvejais, tuomet, kuriais atvejais ir dėl kokių priežasčių nesuteikia; kurioje konkrečiai grandyje ir dėl kokių priežasčių „nutūksta“ duomenų, leidžiančių nustatyti siuntėjo asmens tapatybę, teikimas gavėjui (viešojo administravimo subjektui);

24.2. kuriems konkrečiai E. pristatymo sistemos subjektams (siuntų gavėjams, kurie yra viešojo administravimo subjektai) yra (gali būti) teikiami fizinių asmenų asmens duomenys, o kurie tokių asmens duomenų negauna; ar neturėtų siuntėjui prieš siunčiant elektroninę siuntą viešojo administravimo subjektui būti žinoma, kad bus perduodami ne visi jo asmens duomenys, reikalingi tapatybei nustatyti, tam, kad būtų išvengta keblumų dėl identifikacijos būtinybės;

24.3. nuo ko ir kaip priklauso duomenų teikimo sutartyje (daugkartinio teikimo atvejais) nustatoma teikiamų duomenų apimtis (pavyzdžiui, fizinių asmenų asmens duomenų teikimas), nes, kaip matyti iš šio atlikto tyrimo, ne visi viešojo administravimo subjektai tuos fizinių asmenų asmens duomenis gauna;

24.4. jeigu siunčiant per E. pristatymo sistemą daugeliu atvejų nėra viešojo administravimo subjektui pateikiami duomenys, leidžiantys identifikuoti siuntėją, tuomet paaiškinti, kam ši sistema buvo sukurta ir koks jos tikslas (jei turima galvoje fizinis asmenis kaip elektroninės siuntos siuntėjus viešojo administravimo subjektams), kadangi pranašumo šia sistema (lyginant su kitais siuntimo būdais) siunčiantis asmuo neįgauna;

24.5. tuo atveju, jeigu ne visais atvejais gali ir turi būti teikiami gavėjui asmens duomenys, leidžiantys nustatyti jo tapatybę, ar neturėtų būti leidžiama (suteikiama galimybė) E. pristatymo sistemoje pačiam siuntėjui rinktis ir pačiam spręsti dėl jo asmens duomenų perdavimo gavėjui;

24.6. ar reikalinga ir tikslinga tobulinti E. pristatymo sistemos veikimą (teisės aktus arba pačią praktiką) tam, kad jos veikimas visuomenėje būtų aiškus, nekeliantis abejonų ir pateisinantis teisės aktuose nurodytus sistemos tikslą ir uždavinius.

Primenama, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė